

Förslag på övningar om vatten

TEMAVÄGG:

OM VATTEN, SOPOR OCH MILJÖ

Skapa en temavägg tillsammans, pedagoger och barn, när ni sätter igång med arbetet. Under arbetet kan ni sätta upp det material barnen tar fram och även följa arbetets utveckling genom att sätta upp foton där ni dokumenterar ert arbete.

Att titta på väggen kan bli en bra repetition av ert arbete. Dessutom kan ni sprida vidare miljöbudskapet till barnens föräldrar när de besöker förskolan. Kanske kan ni till och med ordna en vernissage för barnens familjer?

SKAPA: DROPPIS VÄG FRÅN MÄLAREN TILL KRANEN

Efter att ni har läst sagan om Droppis resa från Mälaren till kranen kan ni prova att skapa en vattenresa själva. Ni kan till exempel rita de olika platser Droppis besökte, bygga vattenverk eller vattentorn i något spännande material eller varför inte skapa vattnets väg i sandlådan?

FORSKA OCH PRESENTERA: VATTNETS VÄG FRÅN MÄLAREN TILL KRANEN

Låt de äldre barnen forska om och presentera vattens väg från Mälaren till kranen. Dela upp barnen i grupper med en pedagog i varje och låt varje grupp forska om ett steg i vattnets väg; Mälaren, vattenverket, vattentorn och vattenledningar. Ni kan till exempel lära er mer genom att läsa faktablad som finns bland bilagorna (från sidan 17). Faktabladerna är ursprungligen framtagna för elever i årskurs 1-3, men kan även fungera som högläsning för yngre barn.

Utifrån barnens kunskapsnivå kan pedagog och barn sedan tillsammans skriva egna faktatexter. Kanske kan något barn bokstäver och kan prova att skriva VATTEN? Barnen kan rita och måla egna bilder eller klippa ut från faktabladerna, webbsidor mm och göra collage.

Visa upp resultatet för resten av barngruppen. Låt barnen få öva på att prata inför en grupp, samt att ta hänsyn och lyssna på kompisarna.

MER OM VATTEN!

Våra övningar handlar om vårt kranvatten och kretsloppet. Om ni vill jobba vidare med andra frågor som rör vatten, t ex flyta-sjunka, kan ni googla på "tema vatten förskola" så får ni fler idéer om hur ni kan utforska ämnet vatten.

VAR KREATIV:

VILKA HAR DRUCKIT VATTNET INNAN DIG?

Håll vatten i ett glas och ta en klunk och fundera. Vad har vattnet varit med om innan du drack det? Vem har druckit vattnet tidigare? Kanske en dinosaurie, någon som levde under stenåldern, en viking eller en egyptisk drottning? Låt barnen skapa bilder och teckningar och sätt upp dem på temaväggen.

VAR KREATIV: GÖR EN SNYGG FLASKA FÖR DITT KRANVATTEN

Det är sämre för både miljön och plånboken att köpa en flaska med vatten i affären än att fylla flaskan med vatten från kranen.

Gör en snygg flaska så ni kan ta med er kranvattnet istället för att köpa vatten i affären. Diska en använd pet-flaska. Skapa en egen etikett (gärna med vattentåliga färger) som du limmar fast. Exempel på text: "Äkta kranvatten" eller "Världen godaste vatten". Visa upp barnens flaskor i er utställning.

UNDERSÖK: VATTEN I ANDRA LÄNDER

Nu för tiden är rent dricksvatten i kranen en självklarhet för oss som bor i Stockholm. Men hur är det i vissa andra länder? Om barnen har släktingar eller föräldrar som vuxit upp i ett annat land kanske ni kan bjuda in dem till förskolan så att de kan berätta hur det var där. Kanske har några barn i klassen besökt något annat land och kan reflektera kring kranvattnet i det landet. Det är inte alltid vattnet i kranen är tillräckligt rent för att drickas.

Det finns även länder där familjer, ofta barnen, får gå för att hämta vatten i en brunn. Låt barnen prova att bära en 10-litersdunk. Hur långt klarar de av att bära den?

PYSSLA: FÄRGLÄGG ELLER PÄRLA DROPPIS

Kopiera målarbilderna (se bilagor från sidan 17) och låt barnen färglägga Kim och Droppis. Det finns även mönster för att pärla Droppis.

EXPERIMENTERA: AVDUNSTNING

I det här experimentet kan ni på ett enkelt sätt undersöka avdunstning och vattnets kretslopp.

Det här behöver du:

Två glasburkar med vatten

Plastpåse

Tuschpenna

Gör så här:

1. Fyll två glasburkar med lika mycket vatten. Markera vattennivån med en tuschpenna. Sätt ett lock på den ena burken.
2. Ställ glasburkarna i ett soligt fönster. Vad tror du kommer att hända med vattennivån i burkarna de närmaste dagarna?
3. Låt glasburkarna stå några dagar. Vad har hänt med vattennivån? Stämde det med vad du trodde?

EXPERIMENTERA: GÖR ETT EGET KRETSLOPP

Gör ett eget kretslopp genom att plantera växter i en sluten glasburk. Vattnet som växterna avger kommer att stiga upp i burken som vattenånga. När ångan nuddar glaset kyls det ner och vattnet rinner ner längs kanterna. Då kan växterna ta upp det igen med sina rötter.

Syre och koldioxid rör sig också runt i burken och växlar mellan de olika formerna. Växterna andas koldioxid och gör om det till syre medan nedbrytarna som finns i jorden gör precis tvärtom. Man kan säga att det slutna kretsloppet i burken är som vårt jordklot i miniatyr.

Det här behöver du:

Glasburk med lock

Små stenar eller lecakulor

Sand

Jord

Lagom stora växter så att de får plats i burken, t.ex. murgröna eller fetbladsväxter. Blommande växter är inte att rekommendera.

Gör så här:

1. Ta en stor glasburk som är vid upptill.
2. Lägg ett lager med små stenar eller lecakulor i botten och täck med sand. Fyll burken med jord och sand till den är ungefär halvfull.
3. Plantera växter och vattna lite. Det behövs inte så mycket då växterna och jorden redan innehåller vatten.
4. Sätt på locket och se till att det är tätt. Skriv datum på burken.
5. Ställ burken ljusst, men inte för soligt.

Du har nu gjort ett kretslopp i miniatyr. Se vad som händer med fuktigheten i burken efter några dagar. Öppna inte burken, då bryter du det slutna kretsloppet. Experimentet kan fortsätta i många år.

KOLLA KARTAN:

HUR LÅNGA ÄR VATTENRÖREN?

Har du sett brunnslock i gatan? Där kan du ana att det ligger vattenrör (vattenledningar). Rören leder till alla gator där det ligger hus i hela Stockholm. Sammanlagt finns det 220 mil vattenrör i Stockholm.

Hur långt tror barnen att ni skulle komma om ni la alla rören på en rad från förskolan? Låt barnen gissa vart ni skulle hamna och visa sedan på en karta.

KOLLA KARTAN: VAR LIGGER...

Stockholms kranvatten kommer från Mälaren. Titta på en karta. Var ligger Mälaren? Ligger er förskola nära? Det finns två vattenverk i Stockholm. Var ligger de på kartan? Finns det ett vattentorn nära er förskola eller där ni bor?

Rita eller printa ut en karta över Stockholm och rita in er förskola, ert närmsta vattentorn och Stockholms två vattenverk.

LEK: TRANSPORTERA VATTEN

Barnen ställer sig på ett led. Alla har varsin mugg. Det första barnet i ledet står vid en hink full med vatten. Det sista barnet står vid en tom hink. När startsignalen går fyller försteman sin mugg med vatten ur spannen och håller sedan över vattnet från sin mugg till nästa barns mugg osv. När siste man får vattnet i sin mugg håller hen det raskt ner i sin hink. Så fortsätter leken, antingen under en förutbestämd tid eller tills vattnet i första spannen är slut. Då kan man mäta hur mycket vatten laget lyckats transportera.

(Vilken tur att vi har vattenrör som transporterar vårt vatten hem!)

SJUNG: SÅNGER OM VATTEN

Det finns många sånger som handlar om vatten på olika sätt. Ni kommer säkert på flera olika. Sjung tillsammans! Här är ett tips:

*Vattenmoln som faller ner som regn och snö
som smälter ner och rinner
i snabba bäckar som porlar,
glider fram i älv och flod,
vilar i en blank sjö
eller gungar ut i havet,
solen värmer hav och sjöar,
fukten stiger upp mot himlen och bildar...
(osv från början)*

Lyssna på sången på Youtube för att även se de rörelser man kan göra:
<http://bit.ly/2f3veYE>

Tips om material från andra

Det finns många som berättar om vatten på olika sätt. Här listar vi några tips.

TV-PROGRAM

Du kan hitta programmen på URs hemsida. Om du jobbar på en kommunal förskola i Stockholm kan du även hitta material på sli.se/medioteket.

Några program är för äldre barn, men är ändå givande att titta på tillsammans.

Barr och Pinne räddar världen: Hav och kretslopp

Serie för förskolan. Avsnittet handlar om att allt är samma vatten och att vi inte ska skräpa ner vattnet.

urskola.se/Produkter/155104-Barr-och-Pinne-raddar-varlden-Hav-och-kretslopp

Det finns även avsnitt i serien som handlar om hur olika sopor ska sorteras.

Tripp trapp träd

Serie för förskolan. Musik och prat om vatten.

urskola.se/Produkter/190774-Tripp-Trapp-Trad-Vatten

Superhemligt: Blombuset (om vattentryck)

Serie för årskurs F-3. Hur kommer det sig att vattnet sprutar ut när man vrider på kranen?

Busgänget i serien "Superhemligt" gör naturvetenskapliga bus och i det här avsnittet utforskar de vattentryck.

urskola.se/Produkter/189276-Superhemligt-Blombuset-Hur-fungerar-vattentryck

Vattenmannen och speed:

Vattnets kretslopp

Serie för årskurs F-3. Flera avsnitt på tema vatten och hav, bl.a. förklaras vattnets kretslopp.

urskola.se/Produkter/162290-Vattenmannen-och-Speed-Vattnets-kretslopp

WEBSIDOR

Svenskt Vatten

Branschorganisationen för VA-organisationerna.
www.svenskvatten.se

Webbsidor med experiment

Vill ni göra fler experiment på tema vatten?

Googla på "tema vatten förskola" så hittar ni tips på experiment och andra idéer. På youtube kan ni också hitta tips.

BÖCKER

Blött, sött och salt - allt om vatten, Alvina Förlag, Kristin Dahl, 2010

Faktabok om vatten.

Kom in i huset, Johanna von Horn, Natur och kultur, 2006

Boken förklarar hur olika saker hemma fungerar. Det finns uppslag som förklarar vattenkranen, toaletten och vart avloppsvattnet tar vägen.

Staden - så funkar den, Johanna von Horn, Natur och kultur, 2009

Boken förklarar hur saker och ting i staden fungerar. Ett uppslag beskriver de olika brunnslock man kan se i en stad.

Så funkar det. Hemma och runtomkring, Mats Wänblad, Bonnier Carlsen, 2015

Boken innehåller ett kapitel om vatten, bland annat förklaras kranar, vattenlås och toaletten, men också tvättmaskinen och diskmaskinen.